

zeggen hersenschimmen. Want dat ooit de Maatschappij voor de regeering een vraagbaak zou worden, schijnt mij ondenkbaar. Het is mogelijk, dat te eeniger tijd door de regeering overleg zal worden gepleegd met de C. O. of de S. O., maar zeker niet met de Maatschappij. Voor een onpartijdig advies is de Maatschappij te veel belanghebbende, voor een zuiver overleg over vakbelangen, bevat de Maatschappij te veel heterogene bestanddeelen. Tot nu toe is van eenig verlangen van eenige regeering, om ons advies te vernemen niets gebleken. Een voorstelling van zaken, waarbij wordt uiteengezet, hoe mooi het wel zou kunnen worden, maar waarbij geen enkel motief wordt aangevoerd, dat er eenige kans bestaat, dat het inderdaad zoo zou kunnen worden, ben ik zoo vrij dikke woorden te noemen, die goed klinken aan de opening van een vergadering of aan een diner, maar die verder niet ernstig besproken kunnen worden. SIKKEL denkt daarover anders; dat is zijn recht, maar wie hem op dien weg niet volgen kan, is daarom nog niet stekeblind. En dan tart SIKKEL mij om aan te toonen, dat hij geen vakvereiniging wil. In 1903 heeft SIKKEL het initiatief genomen, om de behartiging van de vakbelangen te houden in de Maatschappij. In een van zijn laatste artikelen schrijft hij, dat de Maatschappij moet worden ingericht volgens federatief beginsel. In de toelichting van voorstel *b.* staat: „Elk geneeskundige moet de meening laten varen, dat hij een goede vereeniging kan hebben te zijner bescherming, met een contributiebedrag lager dan onderwijzers, journalisten, diamantbewerkers en andere arbeiders opbrengen”. Aangezien wij hier nog al onomwonden worden gelijk gesteld met andere arbeiders, en wordt voorgesteld, om een bezoldigd bureau in te richten, aangezien de noodzakelijkheid van een groote weerstandskas wordt bepleit, kan ik niets anders besluiten, dan dat het in de bedoeling ligt onze Maatschappij te schoeien op den leest van de moderne vakorganisatie. SIKKEL wil van de Maatschappij maken een vereeniging ter behartiging van de vakbelangen van de leden, en wil de Maatschappij inrichten zooals alle andere vakorganisaties, maar verklaart tegelijk, dat hij juist geen vakorganisatie wil; hij wil alles centraliseeren in één centraal bureau, maar verklaart, dat hij hiermee decentralisatie bedoelt. Ik geef volkomen toe, dat mijn verstand voor het begrijpen van deze uiteenzettingen niet toereikend is. SIKKEL laat zich de eer niet ontrooven in 1903 de Maatschappij op den goeden weg te hebben geleid, waardoor de Maatschappij in staat was zich er in moeielijke jaren (welke?) door te slaan; dat is een kwestie van appreciatie; ik heb altijd de reorganisatie van 1903, die ons ongetwijfeld ook wel iets goeds heeft gebracht, betreurd. SIKKEL zegt, dat een artikel als dat van mij de Maatschappij geen goed doet; ik beweer, dat het streven van SIKKEL voor de Maatschappij noodlottig zal worden. Wij zijn het niet eens, maar laat SIKKEL nu niet beginnen met de bewering, dat een tegenstander niet op de hoogte is. Dat verzwakt zeker zijn eigen standpunt. Wie boos wordt, heeft meestal ongelijk.

Het spijt mij, dat ik niet wist, dat Alkmaar zijn voorstel reeds vroeger had ingediend. Ik bedoelde echter geen beleediging, juist het tegendeel.

Leeuwarden, 20 Juni 1920.

L. DE JAGER.

HET SPOORWEGARTSENVRAAGSTUK.

Sinds eenigen tijd bevat bijna ieder nummer van het *Tijdschrift* een ingezonden stuk over het vraagstuk der spoorwegartsen. Daar hoofdbestuur der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, C. O. en hoofdbestuur der Ned. Vereeniging van Spoorwegartsen intusschen steeds in de weer waren om te trachten de schade, die, onbedoeld en onvoorzien door allen, aan de niet-spoorwegartsen in sommige plaatsen werd berokkend, nu, na de fusie der spoorwegen het personeel der H. S. M. mét de gezinnen werd opgenomen in het Z. en O. Fonds der S. S., zoo gering mogelijk te doen zijn, werd op die ingezonden stukken onzerzijds niet ingegaan. Nu echter de afdeling Haarlem, waar door de aanwezigheid der werkplaatsen der H. S. M., de toestanden op fondsgebied het meest veranderden, en waar door enkele artsen aanmerkelijke schade werd geleden, een voorstel bij de algemeene vergadering indient,

beoogend de invoering der vrije artsenkeus bij het Z. en O. Fonds der Spoorwegen, meenen wij niet langer te mogen zwijgen, want bij eventueele aanneming van dat voorstel staan veel grootere belangen op het spel, dan waarvoor en waardoor de in-diening van dat voorstel is ingegeven.

Aan het Z. en O. Fonds der Ned. Spoorwegen is een belangrijk deel der Nederlandsche artsen (ongeveer 425) tot hun volmaakte tevredenheid en op zeer goede voorwaarden werkzaam. De leden van het fonds genieten tegen een geringe contributie voordeelen, als in geen ander tot nu toe bestaand ziekenfonds mogelijk zijn, dank zij den steun der spoorwegmaatschappijen.

Het Z. en O. Fonds bestond lang, vóórdat de Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst den strijd tegen de slechte ziekenfondsen aanbond. Hoezeer ook de leuze: „vrije artsenkeus” bij dien strijd noodig en nuttig is geweest, en hoezeer ook in het algemeen vrije artsenkeuze bij de ziekenfondsen gewenscht is, men moet toch uitzonderingen kunnen toelaten, als toepassing van dit beginsel aan niemand nut of voordeel, doch daarentegen aan een aantal collegae aanzienlijk nadeel zou toebrengen, hen van een veelbegeerde en voordeelige betrekking zou kunnen berooven, maar, wat men vooral niet uit het oog moet verliezen, de vele tienduizenden leden van het spoorwegpersoneel daarbij zeker in slechter toestand zouden geraken. Onze Nederl. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst beweert altijd te strijden óók en zelfs in zeer voorname plaats voor de belangen der patiënten; nu die belangen worden bij het voorstel Haarlem volmaakt ter zijde gesteld! De schade, die de Maatschappij resp. de kas der C. O. te betalen zou hebben aan de collegae, die bij aanneming van het voorstel Haarlem een dikwerf belangrijk deel van hun inkomen zouden kunnen verliezen, zou gedurende vele jaren een zeer groot deel opeischen der opbrengst der verhoogde contributie, die het hoofdbestuur voor zijn hervormingsplannen noodig acht. Men bedenke het wel: in enkele spoorwegcentra zijn collegae, wier geheele bestaan gebaseerd is op hun positie als spoorwegarts. De Maatschappij moet zich toch verheffen boven het standpunt, waar men het: „princiipiis obsta, perezat mundus” als devies voert.

De vraag, of vrije artsenkeus mogelijk is bij het Z. en O. Fonds der Spoorwegen, kan hier niet volledig besproken worden. Alleen al de plaatsruimte zou dat verbieden. Een feit is, dat vrije artsenkeuze voor het Z. en O. Fonds, zooals dat thans zeer ten gerieve van het groote personeel werkt, volstrekt onaannemelijk is. Het geeft zooveel aan zijn leden, dat bij een vrije beschikking over een en ander door de artsen in de verschillende plaatsen een zeer kostbare concurrentie tusschen dezen zou ontstaan. In het afgelopen jaar heeft de Maatschappij ruim f 200000.— aan het fonds ten koste gelegd, en men bedankt terecht ervoor om dit bedrag ter wille van geneeskundige weldadigheidsconcurrentie te vergrooten. Bovendien moet de Maatschappij zekerheid hebben, dat bij de geregeld voorkomende verplaatsingen onder het personeel (vaak met zieke gezinsleden) overal een geneesheer klaar staat om (zonder verhooging van fondscontributie) de behandeling over te nemen.

Ten slotte nog dit. Er is op het oogenblik een staatscommissie tot onderzoek der dienstvoorwaarden van het spoorwegpersoneel, welke commissie zich zeer waarschijnlijk ook zal bezig houden met de regeling der geneeskundige hulp. Nu is het begrijpelijk, dat de Commissie van Beheer hangende een beslissing binnen afzienbaren tijd, geen fundamenteele veranderingen meer in de inrichting van het fonds kan en wil aanbrengen.

Het vraagstuk is acuut geworden, omdat bij het personeel der H. S. M. vroeger geen gezinsbehandeling vanwege de Maatschappij bestond. Bij de fusie heeft men, juist met het oog op de verplaatsingen, de noodzakelijkheid gevoeld om het systeem van het Z. en O. Fonds der Staatsspoorwegen over te nemen. Nu is de gezinscontributie zeer gering, veel geringer dan in andere ziekenfondsen, een zachte maar sterke drang voor het personeel om in het Z. en O. Fonds zich te laten opnemen. Juist wat men bereiken wilde.

Denken wij nu eens een oogenblik, dat er in het geheel geen contributie geheven werd, dan was daarmede geheel dezelfde toestand ontstaan als bij leger en vloot,

verschillende gemeentelijke geneeskundige diensten enz., waar men toch ook niet over vrije artsenkeuze denkt en bij de invoering waarvan bijv. in Utrecht en 's-Gravenhage toch niemand zich aan dit voorbijgaan der vrije artsenkeuze gestooten heeft. Zelfs ook niet aan het feit, dat verschillende leden aan de bestaande ziekenfondsen onttrokken werden.

Ten slotte zij nog medegedeeld, dat het Dagelijksch Bestuur der Ned. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst in een conferentie met ons heeft erkend, dat het, gezien de omstandigheden, begrijpt, dat vrije artsenkeuze bij het Z. en O. Fonds der Spoorwegen op het oogenblik niet bereikbaar is, dat men wel zeer geleidelijk in die richting zal moeten werkzaam blijven, maar dat het hoogst ontaetisch zou zijn op het oogenblik een conflict uit te lokken met het Z. en O. Fonds. En bij de positieverbetering en wijze van honorariumberekening, zooals die nu bij de spoorwegen verkregen is, die een voorbeeld kan worden voor andere ziekenfondsen, zou de Nederl. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst haar standpunt verzwakken, tegenover bijv. de regeering, het mijnbeheer enz., als thans een conflict met het Z. en O. Fonds zou ontstaan.

De toestand, zooals die nu al meer dan een halve eeuw bij de Ned. Spoorwegen, zij het ten opzichte van het personeel alleen (H. S. M.) of het personeel met gezinnen (S. S.), bestaat, d. w. z. geneeskundige voorziening zonder vrije artsenkeuze, bestaat in ongeveer gelijken vorm bij alle spoorwegmaatschappijen van Europa.

Wij zijn uitvoeriger geworden, dan oorspronkelijk in onze bedoeling lag. Verschillende punten als o. a. de gewichtige zorg voor de veiligheid van het verkeer lieten wij onbesproken, maar traden alleen in die punten, waar het conflict met andere ziekenfondsen het sterkst spreekt.

Wij hopen te hebben aangetoond, dat aanneming van het voorstel Haarlem in dit tijdsgewricht zowel onvruchtbaar als gevaarlijk kan zijn en zouden die aanneming dus ten zeerste betreuen.

*Namens het hoofdbestuur der
Ned. Vereeniging van Spoorwegartsen,
L. W. H. TJEENK WILLINK.*

Zeist, 20 Juni 1920.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

De sterfte aan influenza in April 1920.

Ten vervolge van het overzicht der sterfte aan influenza, acute bronchitis, chronische bronchitis, brocho pneumonie, croupeuse pneumonie, aandoeningen der pleura-holte, congestie en apoplexie der longen, longgangraen en andere ziekten der ademhalingswerktuigen over de maand Maart¹⁾ bevat de *Nederlandsche Staatscourant*, n°. 117, 1920 een gelijksoortig overzicht over de maand April.

In het vorige overzicht werd van Januari op Februari een vermeerdering van de sterfte aan bovenstaande ziekten vastgesteld van bijna 63 pCt., van Februari op Maart was de toeneming even 18 pCt. en van Maart op April is de sterfte weder afgenomen met ruim 51 pCt. en was zij ongeveer evengroot als in Januari, dus niet veel hooger dan de normale sterfte, n.l. $1\frac{1}{3}$ maal zoo hoog. In April was de sterfte 26.26, in Maart 51.17, in Februari 43.36 en in Januari 26.61 met een normale sterfte van ongeveer 20 per 10000 en per jaar. Hieronder volgt een overzicht van den loop der sterfte aan elk der bovenstaande ziekten in de 4 maanden vergeleken met de normale in 1916, alles per 10000 en per jaar.

1) Zie dit *Tijdschrift* 1920, I, bldz. 2089.